

pier og andet bevismateriale hidrørende fra undersøgelsen, og det under undersøgelsen fremkomne kan ikke anvendes som bevis for krænkelser eller overtrædelser. Tilsvarende gælder efter § 653 c, stk. 2, hvis en afgørelse om undersøgelse ophæves, efter at undersøgelsen er gennemført. Viser det sig, at den af rekvirenten påberåbte ret ikke består eller ikke kan gøres gældende af rekvirenten, har rekviritus krav på erstatning for tab og tort. Det samme gælder, såfremt det ikke godtgøres, at rekviritus har gjort sig skyldig i krænkelser eller overtrædelser omfattet af anmodningen om undersøgelse, jf. § 653 c, stk. 3. Krav om erstatning kan gøres gældende som modkrav under en retssag anlagt af rekvirenten eller under et selvstændigt søgsmål. Anlægger rekvirenten ikke retssag i overensstemmelse med stk. 1, 1. pkt., skal et selvstændigt søgsmål om erstatning anlægges af rekviritus inden 3 måneder efter, at fristen for rekvirentens søgsmål er udløbet. Ophæves en afgørelse om undersøgelse efter sagens genoptagelse, jf. § 653 a, stk. 7, 2. pkt., eller under kære, kan der i forbindelse med afgørelsen tillægges rekviritus erstatning efter stk. 3.

§ 653 d indebærer, at en række civilprocessuelle og fodedretlige regler finder tilsvarende anvendelse på bevissikringsundersøgelser.

3.3. Retsplejelovens regler om vidnepligt, partsforklaring, edition og isoleret bevisoptagelse

En rettighedshavers mulighed for civilretligt at forfølge en krænkelse – f.eks. med henblik på at indgå en licensaftale eller gennemføre et erstatningskrav – afhænger af rettighedshaverens mulighed for at opspore de implicerede krænker og føre bevis for omfanget af de hidtidige krænkelser og dermed for tabets størrelse.

Under en retssag kan rettighedshaveren opfordre krænkeren til at fremlægge f.eks. regnskaber og andre dokumenter, som kan belyse krænkelserens omfang. Rettighedshaveren kan desuden i et vist omfang få adgang til oplysningerne ved et editionspålæg, jf. ovenfor under pkt. 3.1, eller ved spørgsmål til modparten eller til vidner.

Reglerne om afgivelse af partsforklaring findes i retsplejelovens kapitel 29. Det følger af retsplejelovens § 302, at retten efter begæring fra en modpart kan indkalde en part til at besvare spørgsmål til brug for oplysning af sagen. Enhver part kan efter retsplejelovens § 303 anmode om at afgive forklaring og har i den forbindelse pligt til at besvare de yderligere spørgsmål, som stilles af modparten eller retten.

Ved partsforklaring finder reglerne om vidner i retsplejelovens kapitel 18, bortset fra §§ 178, 182 og 188, anvendelse med de fornødne lempelser, jf. rets-

plejelovens § 305. Dette indebærer, at en partsforklaring ikke som en vidneforklaring kan gennemtvinges ved bøder, tvangsbøder, forvaring osv. Nægter en part at afgive forklaring, kan retten imidlertid ved bevisbedømmelsen tillægge det virkning til fordel for modparten (processuel skadevirkning), jf. retsplejelovens § 344, stk. 2.

Reglerne om afgivelse af vidneforklaring findes i retsplejelovens kapitel 18. Efter retsplejelovens § 168 har enhver pligt til at afgive forklaring for retten som vidne med de undtagelser, der følger af reglerne i retsplejelovens §§ 169-172.

Visse persongrupper er dog udelukket fra at blive afkrævet vidneforklaring. Retsplejelovens § 169 indeholder regler om vidneudelukkelse for tjenestemand eller andre, der handler i offentligt eller dermed ligestillet hverv, og retsplejelovens § 170 indeholder regler om vidneudelukkelse for præster i folkekirken og andre trossamfund, læger, forsvarere og advokater om det, som er kommet til de pågældendes kundskab ved udøvelsen af deres virksomhed.

Retsplejelovens §§ 171 og 172 indeholder regler om fritagelse fra at afgive vidneforklaring. Ifølge retsplejelovens § 171, stk. 1, har en parts nærmeste ikke pligt til at afgive vidneforklaring. Efter stk. 2 gælder pligten til at afgive vidneforklaring heller ikke, hvis forklaringen antages at ville udsætte vidnet selv for straf eller tab af velfærd (nr. 1), udsætte vidnets nærmeste for straf eller tab af velfærd (nr. 2) eller påføre vidnet selv eller vidnets nærmeste anden væsentlig skade (nr. 3). I de tilfælde, der er omhandlet i stk. 2, nr. 2 og 3, kan retten dog pålægge vidnet at afgive forklaring, når forklaringen anses for at være af afgørende betydning for sagens udfald, og sagens beskaffenhed og dens betydning for vedkommende part eller samfundet findes at berettigede dertil, jf. stk. 3. Stk. 4 indeholder en særlig regel om vidneførelse i forbindelse med politiets anvendelse af agenter. I § 172 er der fastsat regler om vidnefritagelse for redaktører og redaktionelle medarbejdere mv.

Hvis et vidne uden lovlig grund vægrer sig ved at besvare spørgsmål eller uden lovlig grund udebliver fra retsmødet mv., kan retten i medfør af retsplejelovens § 178, stk. 1, bestemme, at vidnet skal pålægges en bøde (nr. 1), lade vidnet afhente ved politiet (nr. 2), tilpligte vidnet at erstatte de udgifter, som vidnet har forårsaget (nr. 3), pålægge vidnet en løbende bøde (nr. 4), eller lade vidnet tage i forvaring af politiet mv. (nr. 5).

Retten kan tillade, at der optages bevis, selv om dette ikke sker til brug for en verserende retssag, jf. retsplejelovens § 343 (isoleret bevisoptagelse). I retsprak-